

Изх. № E-07-00/12/1202 2015 г.

ДО
Г-Н ИСКРЕН ВЕСЕЛИНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ЗА
НАБЛЮДЕНИЕ НА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНАТА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

Относно: *Становище по проект на Закон за енергийната ефективност*

УВАЖАЕМИ Г-Н ВЕСЕЛИНОВ,

В резултат на извършения анализ на последните изменения и допълнения на проект на Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР, комисията) изразява следното становище:

Част от направените предложения от страна на ДКЕВР за изменение и допълнение на проекта на ЗЕЕ са взети предвид, но голяма част от тях са останали извън настоящия проект на закон.

1/ Извършени са промени в **чл. 66, ал. 3, т. 1 и т. 2**, където за осигуряване проследимост на разходите за енергия и на постигнатите нива на енергийни спестявания като резултат от изпълнението на енергийни услуги на задължените лица е вменено да предоставят информация. Взето е предвид изразеното от ДКЕВР становище, че предложеният текст на чл. 66, ал. 3 в предишната му редакция не кореспондира с утвърдените от ДКЕВР Общи условия за продажба на електрическа енергия, в които е разписано какво трябва да съдържа издаваната фактура за потребената от клиента електрическа енергия.

2/ В допълнителните разпоредби на ЗЕЕ, в **пар. 1, т. 23** е дефинирано понятието „отпадна топлина“, а в **пар. 1, т. 15** понятието „краен клиент“ е изменено в съответствие със съществуващото определение в Закон за енергетиката (ЗЕ), съгласно направените предложения от ДКЕВР.

3/ Изменения са направени в **чл. 83, ал. 1, чл. 162 и чл. 162а от ЗЕ**, като частично са отчетени разпоредбите на чл. 83, ал. 2, изр. 2 от ЗЕ, съгласно който правилата за управление на електроенергийната система и правилата за управление на електроразпределителните мрежи, регламентирани в чл. 83, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ЗЕ, се приемат от комисията по предложение на енергийните предприятия и се публикуват от енергийните предприятия и от ДКЕВР на интернет страниците им. Но следва да се изяснят и мотивите за възлагането на операторите, отговарящи за диспечерското управление на инсталациите за производство на електрическа енергия, да разработват правилата за управление на енергийната система по чл. 83, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ЗЕ.

Не са взети предвид следните предложения за изменение и допълнение на проекта на ЗЕЕ:

1/ В чл. 14, ал. 1 за подпомагане изпълнението на националната цел по чл. 13, ал. 1 се въвежда схема за задължения за енергийни спестявания, която да осигури постигането на обща кумулативна цел за спестена енергия при крайното потребление на енергия до 31 декември 2020 г., като ал. 4 предвижда общата кумулативна цел да се разпределя, като индивидуални цели между задължените лица, а именно:

1. крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена

лицензия за дейността „търговия с електрическа енергия“, които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 75 GWh годишно;

2. топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 75 GWh годишно;

3. крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 8 млн. кубически метра годишно;

4. търговци с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно – с изключение на горивата за транспортни цели;

5. търговци с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

От друга страна в текста на чл. 16, ал. 1, т. 2 е предвидено, при отчитане изпълнението на индивидуалните си цели по чл. 15, ал. 1 задължените лица да могат да включват, освен спестени количества енергия при крайните клиенти и спестени количества енергия от мерки за повишаване на енергийната ефективност при преобразуването, преноса и/или разпределението на енергия.

Тези мерки не кореспондират с дейностите изпълнявани от крайните снабдители, доставчиците от последна инстанция и търговците, които продават енергия на крайни клиенти, мерките за повишаване на енергийната ефективност при преобразуването, преноса и/или разпределението на енергия следва да се изпълняват само от преносните и разпределителните дружества.

2/ В чл. 15, ал. 4 от проекта на ЗЕЕ се предвижда, че задължените лица са длъжни да реализират ежегодно спестявания на енергия в следните размери: за 2014 г. и 2015 г. по 1% годишно, за 2016 г. и 2017 г. по 1,25% годишно, за 2018 г., 2019 г. и 2020 г. по 1,50% годишно.

Стойностите в посочената по-горе разпоредба са изцяло пренесени от чл. 6, пар. 2 от Директива 2012/27/ЕС, чрез която на държавите членки е предоставена възможност да разпределят на етапи изчисленото количество нови икономии, без да отчетени спецификите в Р България. Следва да се има предвид, че тези стойности при крайните клиенти не кореспондират с настоящата фактическа обстановка на достигнато ниско потребление на топлинна енергия, в резултат на мерки, предприети от топлоснабдителните дружества и ограничения, които са си наложили потребителите. В същото време намаляването на топлинния товар, в резултат на намаление на продажбите, води до намаляване на високоефективното комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия. Последното, от своя страна, е в противоречие с чл. 71, ал. 3 от проекта на ЗЕЕ, предвиждащ насърчаване на комбинираното производство.

Също така, поставените индикативни цели не са съобразени с действителните възможности на Република България за въвеждане на мерки и механизми, чрез които да бъде постигната крайната цел на Европейския съюз, заложената в Стратегията „Европа 2020“. Те са свързани с намаляване на енергоемкостта на сектор „Енергетика“ (икономия/спестяване на различен вид енергия) чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност на горивни инсталации, електрически, топлопреносни и газоснабдителни мрежи, включително на сградния фонд на експлоатационните дружества и въвеждане на нови техники и технологии, използвани в предприятията за производство, пренос, разпределение и доставка на електрическа и топлинна енергия, природен газ и горива.

3/ В чл. 67, ал. 2 се предвижда задължените лица по чл. 14, ал. 4 да предоставят енергийни услуги или да правят вноски във Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" в размер на инвестициите, необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели.

На основание чл. 35, ал. 2, т. 5 от ЗЕ, енергийните предприятия имат право да предявят искане за компенсиране на разходи, произтичащи от задължения, свързани с изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания, съгласно ЗЕЕ, което ще

се отрази върху размера на цените. Следва да се отчете обстоятелството, че инвестиции за повишаване на енергийната ефективност при преобразуването, преноса и/или разпределението на енергия могат да изпълняват само преносните и разпределителните дружества.

4/ В Допълнителните разпоредби в § 1, т. 22 от проекта на ЗЕЕ е дефинирано понятието „Основен ремонт“. Това е ремонт на сграда, който обхваща над 25 % от площта на външните ограждащи елементи на сградата“.

В Закона за устройство на територията е дадено следното определение „Основен ремонт“ на строеж е частично възстановяване и/или частична замяна на конструктивни елементи, основни части, съоръжения или инсталации на строежа, както и строително - монтажните работи, с които първоначално вложени, но износени материали, конструкции и конструктивни елементи се заменят с други видове или се извършват нови видове работи, с които се възстановява експлоатационната им годност, подобрява се или се удължава срокът на тяхната експлоатация. Възниква необходимост да се синхронизират текстовете в двата закона.

5/ Във връзка с предвидените изменения и допълнения на ЗЕ, предложените разпоредби, които считаме, че следва да бъдат прецизирани, са следните:

По отношение на допълване на правомощията на комисията по чл. 21 от ЗЕ:

5.1. В проекта на ЗЕЕ са предложени нови точка 19а и точка 19б към чл. 21, ал. 1 от ЗЕ, със следното съдържание:

„19а. във връзка с правомощието по т. 19 комисията изисква от операторите на електрическите и газовите мрежи да извършат оценка на потенциала за енергийна ефективност на съответните мрежи чрез намаляване на технологичните разходи; оценката включва анализ на преноса, разпределението, управлението на товарите, ефективното функциониране на системите и възможности за присъединяване на инсталации за децентрализирано производство на енергия;

19б. въз основа на оценката по т. 19а комисията изисква в плановете за развитие на мрежите да са включени конкретни мерки и инвестиции за подобряване на енергийната ефективност в газовите и електроенергийните мрежи и график за тяхното изпълнение.“

Съгласно представената от Вас справка за съответствие с правото на Европейския съюз, горните предложения транспонират чл. 15, пар. 2 от Директивата, който предвижда в срок до 30.06.2015 г. държавите членки да направят необходимото за предприемане на оценка на потенциала за енергийна ефективност на своята инфраструктура за газ електрическа енергия, по – специално във връзка с преноса, разпределението, управлението на натоварването и оперативната съвместимост, както и със свързването към инсталации за производство на енергия, в т.ч. възможности за достъп за микрогенератори на енергия. Държавите членки следва да осигурят и възможност за идентифициране на конкретни мерки и инвестиции за въвеждане на разходно ефективни подобрения на енергийната ефективност в мрежовата инфраструктура, с график за тяхното въвеждане.

Директивата предоставя избор на държавите членки сами да определят органа, компетентен да организира изпълнението на поставените цели. В тази връзка следва да се отчете волята на българския законодател, който в чл. 8, ал. 2-6 от ЗЕ е възложил на Министерство на икономиката и енергетиката да извършва енергийното прогнозиране и планиране, както и да осъществява енергийна политика, насочена към енергийно развитие на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефтопродукти и твърди горива въз основа на общите прогнозни енергийни баланси и в съответствие с приетата от Народното събрание Енергийна

стратегия. От друга страна разпоредбата на чл. 11 от проекта на ЗЕЕ, функциите, съдържащи се в новите точка 19а и точка 19б от чл. 21, ал. 1 от ЗЕ следва да бъдат предоставени на Агенцията за устойчиво енергийно развитие предвид изпълняваните от нея дейности по провеждане на държавната политика по повишаване на енергийната ефективност. Следва да се има предвид, че предложените допълнения не са съобразени и с ограничените финансови и човешки ресурси, с които комисията и понастоящем е затруднена при изпълнението на съществуващите си многобройни правомощия.

Отчитайки горните правомощия, би било по-целесъобразно дейностите, посочени като т. 19а и т. 19б от чл. 21, ал. 1 от ЗЕ да се изпълняват от друг компетентен орган.

5.2. В проекта са предложени и изменения на чл. 21, ал. 1, т. 33 от ЗЕ със следното съдържание:

„33. контролира изпълнението на задължението за предоставяне на потребителите на енергийни услуги на достъп до данни за потреблението им”.

Сравнена с настоящия текст на ЗЕ, горната редакция на правомощието на комисията на практика премахва адресата на задължението – лицензираните доставчици, с което се създава неяснота кой е обекта на контрол от страна на ДКЕВР.

Необходимо е да се прецизира предложения текст с оглед уточняване на адресата на задължението за предоставяне на достъп до данни за потреблението на потребителите.

5.3. Добавяне на текстове, регламентиращи нови принципи при изпълнение на правомощията на ДКЕВР:

В чл. 23 от ЗЕ са предложени нови точка 14 и точка 15, както следва:

„14. насърчаване повишаването на енергийната ефективност при преобразуването, преноса, разпределението, доставките и крайното потребление на енергия и природен газ;

15. създаване на стимули на операторите на преносни и разпределителни мрежи за осигуряване на системни услуги на крайните клиенти, даващи възможност да реализират мерки за подобряване на енергийната ефективност с въвеждане на интелигентни мрежи като се вземат предвид разходите и ползите, свързани с всяка мярка и при гарантиране сигурността на системата”.

Видно от справка за съответствие с правото на ЕС предложените нови принципи са във връзка с транспонирането на изискванията на чл. 15, пар. 1 от Директивата, според който държавите членки следва да направят необходимото за да гарантират, че техните регулаторни органи обръщат надлежно внимание на енергийната ефективност когато изпълняват регулаторните си функции. В тази връзка държавите членки следва да създадат предпоставки регулаторните органи, когато разработват мрежови тарифи и разпоредби да вземат предвид разходите и ползите, свързани с всяка мярка и да предоставят стимули за мрежовите оператори да осигуряват системни услуги на мрежовите потребители, даващи им възможност да реализират мерки за подобряване на енергийната ефективност в контекста на продължаващото въвеждане на интелигентни енергийни мрежи.

В действащата редакция на чл. 21, ал. 1, т. 20 от ЗЕ е предвидено, че ДКЕВР извършва оценка на икономическата целесъобразност по отношение на въвеждането на интелигентни системи за измерване по предложение на операторите на мрежите и в случай че въвеждането е икономически обосновано, изготвя графици за въвеждането им, като гарантира оперативната съвместимост на интелигентните системи за измерване при отчитане на подходящи стандарти, най-добри практики и значението им за развитието на вътрешния пазар на електрическа енергия и природен газ. В изпълнение на посоченото правомощие комисията е приела Решение № ИС-1 от 31.07.2013 г., с което е констатирана невъзможност да се направи категорична оценка

по отношение на икономическата целесъобразност за въвеждането на интелигентни системи за измерване на електрическата енергия. В цитираното решение ДКЕВР препоръчва инсталиране на интелигентни системи за измерване на електрическата енергия до 20%, но не по-малко от 10% до 2020 година, като въвеждането да се финансира с публични средства по европейски програми, което да не води до увеличение на цените на крайните клиенти.

Освен горното, с доклад за месец февруари 2014 г., Заместник министър-председателя определя тематичното предварително условие „Развитие на системи за интелигентно разпределение, съхранение и пренасяне на енергията: Наличие на всеобхватен план за инвестиции в инфраструктурата и регулация на интелигентна енергетика, което допринася за енергийна ефективност и сигурност на доставките като *неприложимо*.

Новите принципи, регламентирани с точка 14 и точка 15 от чл. 23 от ЗЕ, следва да отпаднат, както и да се прецизира текста на чл. 24, т. 4 от ЗЕЕ.

5.4. Във връзка с допълване на принципите по чл. 31 от ЗЕ са предложени няколко нови принципа.

Видно от таблицата за съответствие с правото на ЕС предложените нови принципи са във връзка с транспонирането на изискванията на чл. 15, пар. 4 и приложение XI от Директива 2012/27/ЕС. Предложените принципни положения са в противоречие с общия смисъл на ЗЕ, не са относими както с принципите на ценообразуването, така и с регулирането на енергийния сектор от страна на ДКЕВР. Освен това, същите са неясни и са неприложими по отношение регулираните дружества в текущата пазарна ситуация.

Посочените текстове следва да отпаднат като принципи, приложими при ценовото регулиране от страна на ДКЕВР.

5.5. Изменения на разпоредбите от раздел VI „**Мерки за защита на крайните клиенти**“ на глава трета на ЗЕ:

Проекта на ЗЕЕ предвижда наименованието на раздела да бъде променено на „Мерки за защита на потребителите на енергийни услуги“. Действащите разпоредби на раздел VI на глава трета от ЗЕ регламентират мерките за защита на крайните клиенти при получаване на услуги от обществен интерес, каквито по смисъла на пар. 1, т. 66б от Допълнителните разпоредби на ЗЕ са: транспортирането, доставката или снабдяването с енергия или природен газ с определено качество и по регулирана цена. От своя страна, според пар. 1, т. 41б от Допълнителните разпоредби на ЗЕ, „потребител на енергийни услуги“ е краен клиент, който купува енергия или природен газ от доставчик, предоставящ услуги от обществен интерес, и/или ползвател на преносна и/или разпределителна мрежа за снабдяването му с енергия или природен газ. В проекта на ЗЕЕ понятието „енергийна услуга“ е дефинирано като всяка услуга, която включва изпълнението на дейности и мерки, водещи до спестяване на енергия, материална изгода, полза или благо, получени от комбинация на доставката на енергия енергийно ефективна технология или с действие, което може да обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата.

С оглед на горното, предложеното изменение недопустимо смесва мерките за защита на крайните клиенти с мерките за защита на потребителите на енергийни услуги.

Също така следва да се има предвид, че Директива 2012/27/ЕС въвежда задължения за намаляване на загубите при преобразуването, преноса и разпределението на електрическа, топлинна енергия и природен газ, следва да се има предвид, че никъде в законопроекта не е предвиден механизъм, посредством който да се регламентира начинът на оценка на първоначалното състояние на отделните енергийни обекти, на електропреносната и електроразпределителните мрежи, на топлопреносната мрежа,

както и на газопреносната и гозоразпределителните мрежи, а също така и механизмът за препоръчване на икономически ефективните мерки за намаляване на тези загуби и начинът за осъществяване на последваща оценка за състояние – след изпълнение на тези мерки.

Дори и да съществува възможност оценката в горепосочените случаи да се извършва по реда на специализирани методики, в законопроекта следва да бъдат заложили основните изисквания, на които тези методики трябва да отговарят, а не да се съдържа само бланкетна уредба, предвиждаща приемането на наредба от министъра на енергетиката. Липсата на ясна уредба ще доведе до обективна невъзможност АУЕР да издава удостоверения за енергийни спестявания на собствениците на горепосочените енергийни обекти или мрежи и съответно - ще възпрепятства доказването на изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания, определени на тези лица.

В законопроекта, също така, не са ясно определени официални източници за информация и не е добре развит механизм за определяне на кръга на задължените лица, между които се разпределя националната цел за енергийни спестявания, както и механизм за контрол върху декларираните от тях продажби на енергия. Това от своя страна ще доведе до несправедливо разпределение на целта по схемата за задължения, предвидена в чл. 7 от Директива 2012/27/ЕС.

С УВАЖЕНИЕ:

СВЕТЛА ТОДОРОВА

*Председател на Държавната комисия
за енергийно и водно регулиране*

